

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ВІСНИК

УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ

Випуск 2

Частина I

Умань
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ВІСНИК
УКРАЇНСЬКО-ТУРКМЕНСЬКОГО
КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ

ВИПУСК 2

Частина I

Умань
2018

Затверджено до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 10 від 24 квітня 2018 р.)

Редакційна колегія:

Безлюдний О.І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор;
Сокирська В.В. – кандидат історичних наук, професор,
проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва (головний редактор);
Курмаєв П.Ю. – доктор економічних наук, професор;
Цимбал Н.А. – кандидат філологічних наук, професор;
Лаврик О.Д. – кандидат географічних наук, директор Українсько-туркменського
культурно-освітнього центру (заст. головного редактора);
Сушкевич О.В. – кандидат філологічних наук, доцент;
Загоруйко Л.О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Валюк В.Ф. – кандидат хімічних наук, доцент;
Якимчук Р.А. – кандидат біологічних наук, доцент;
Мельник О.С. – кандидат технічних наук, доцент;
Дудик М.В. – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Відповідальний за випуск: *Лаврик О.Д.*

В 53 Вісник Українсько-туркменського культурно-освітнього центру :
міждисциплінарний науковий збірник. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. –
Вип. 2, Ч. І. – 317 с.

У збірнику опубліковані результати наукової роботи студентів та викладачів
УДПУ імені Павла Тичини. Розриті актуальні питання у галузях соціально-
педагогічних, природничо-математичних, гуманітарних та економічних досліджень.
Видання буде корисним для студентів, викладачів, аспірантів та вчителів
загальноосвітніх навчальних закладів.

The results of scientific work of students and lecturers of Pavlo Tychyna Uman State
Pedagogical University had been published in the proceedings. Current issues in social,
educational, natural and mathematical, humanitarian and economic research had been
revealed. The proceedings will be useful for students, lecturers and teachers of secondary
schools.

УДК 37(477+575.4)(06)

© Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2018

ЗМІСТ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Бегас Л. Д., Глеваська С. В. Проблема театралізованої діяльності в загальній і спеціальній педагогіці.....	8
Бербец В. В., Алаяров Р., Мурадов З. Педагогічний експеримент як провідний метод у науково-дослідній діяльності майбутніх викладачів системи професійно-технічної освіти.....	14
Бербец Т. М., Халлієв К., Есенов Х. Спостереження як ефективний метод педагогічного дослідження.....	20
Вакарчук М. М., Байиров С. Педагогічний супровід іноземних студентів та його особливості.....	26
Гаврилюк С. М., Портенко Л. І. Розвиток творчості як вищої педагогічної цінності у професійній підготовці майбутніх вихователів.....	31
Гарачук Т. В., Алексєєва Н., Сторчак А. Використання інноваційних технологій на уроках іноземної мови у початковій школі.....	36
Голуб В. М., Мазуренко О. Естетичне виховання учнів молодших класів на уроках природознавства.....	42
Грітченко Т. Я., Тимчак А. О. Інноваційна педагогічна діяльність: сутність, типологія, закономірності організації.....	48
Діхтяренко С. Ю., Журавко Т. Психологічний клімат у студентській групі.....	53
Дубовик В. В., Рахматуллаєва Дж., Ішмурадова М., Ішмурадова О. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності педагога.....	59
Коберник Г. І., Притуляк В. Адаптування навчальних завдань як один із шляхів індивідуального підходу до навчання молодших школярів.....	65
Коблик В. О. Модель виховання в підлітків ціннісного ставлення до праці.....	70

Коломієць Н. А., Савченко А. Педагогічний вплив учителя на формування загальнолюдських цінностей підлітків.....	78
Коляда Н. М., Кокоша А. Особливості розвитку та діяльності студентських наукових товариств в Україні (1917–1991 рр.).....	86
Коляда Н. М., Поліщук О. Особливості соціально-педагогічної допомоги підлітку-суїциденту.....	93
Корінна Г. О., Плисканівська Ю. Значення та місце природи у вихованні дітей дошкільного віку у спадщині народної педагогіки.....	98
Кравченко О. О., Скочко М. Особливості соціальної роботи у сільській місцевості.....	104
Кравченко О. О., Чупіна К. До питання здобуття вищої освіти студентів з інвалідністю.....	110
Кравчук О. В., Скальський М. Підготовка майбутнього вчителя до громадянського виховання учнів початкової школи.....	115
Лемещук М. А., Михайлюк А. Особливості виховання та навчання дітей з розладами аутистичного спектра.....	121
Махомета Т. М., Семігайло І., Рахматуллаєва Дж., Аманова М. Форми інтерактивного навчання: історія виникнення та суть використання.....	127
Мельник А. С., Зарипов Ш., Рустамов Б., Гылычлыєва Г. Особенности професіонального образования Канады.....	134
Муковіз О. П., Алексєєва Н. Перспективність використання ігрових технологій для активізації інтелектуально пасивних школярів у початковій школі.....	139
Муковіз О. П., Шевченко І. Проблеми естетичного виховання молодших школярів.....	144
Осадченко Т. М., Джумагелдієв М., Реджепов Б. Здоров'язберігаюче середовище як засіб успішної соціалізації дитини.....	149
Перепелюк Т. Д., Куделя І. Психологічні особливості професійного вигорання вчителя середньої школи.....	154

Перепелюк Т. Д., Рибак С. Рефлексія як чинник психологічної готовності до професійної діяльності.....	159
Перепелюк Т. Д., Стельникович А. Вплив індивідуальних властивостей темпераменту педагога на ефективність навчально-виховної діяльності.....	164
Підліпняк І. Ю., Кислинська І. Взаємини батьків та дітей як фактор розвитку особистості дитини.....	168
Радченко І. А. Використання елементів системно-інформаційного підходу при розробці сучасних навчальних посібників для вищої школи.....	174
Усатюк Я. В., Тахирова Д., Аманова Л. Формування медіаграмотності майбутніх педагогів в умовах інформатизації суспільства.....	180
Чередник А. А., Пічкуренко О. Проблема збереження здоров'я студентів у закладах вищої освіти.....	186
Чичук В. М., Ісламов А., Халілов У., Сулейманова Л. Особливості використання мультимедійних технологій у навчальному процесі.....	193
Шулдик А. В., Шулдик Г. О., Бахрамова Н., Чайиргулієва А. Психологічні особливості фаз та криз розвитку сім'ї.....	199
Юрченко О. В. Соціальний інтелект як чинник майбутнього вчителя початкової школи у формуванні соціальної компетентності молодших школярів.....	205
Ящук О. М., Іванова О. Проблема навчання обдарованих дітей.....	210
ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	
Благодир Ф. К., Благодир Л. А., Рахматуллаєва Дж, Чапикова Г. Деякі теоретичні аспекти проблемного навчання на уроках математики.....	217
Браславська О. В., Кравцова І.В., Задорожня І. А., Гиличлиєв А. Водні ресурси та гідрографічна мережа басейну Південного Бугу.....	223
Валюк В. Ф., Ташбаєва Е., Рашідова Ч., Акієва А. Історія вивчення ферментів.....	228

ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Чередник А.А., викладач кафедри спеціальної освіти
Пічкуренко Олександра, студентка II курсу
УДПУ ім. П. Тичини*

Анотація

У статті аналізуються основні фактори ризику та причини порушення здоров'я серед студентів, які навчаються у закладах вищої освіти; розглядаються основні компоненти здоров'язбережувальних технологій та головні напрямки роботи ЗВО щодо збереження здоров'я студентської молоді.

Ключові слова

Здоров'я, здоров'язбережувальні технології, здоров'яформуючі технології, фактори ризику.

Abstract

The article analyzes the main risk factors and causes of health disorders among students studying in higher education institutions; consider the main components of health-saving technologies and the main directions of the work of the in preserving the health of student youth.

Keywords

Health, health-saving technologies, health-forming technologies, risk factors.

Глобальна стратегія ВООЗ «Здоров'я для всіх у XXI столітті», Загальнодержавна програма «Здоров'я – 2020: український вимір» як пріоритетні завдання визначають потребу в захисті найбільш уразливих груп населення, передусім дітей різного віку, підлітків та молоді, широкому запровадженні нових сучасних профілактичних технологій, що забезпечують досягнення такого рівня здоров'я, який дозволяє їм мати продуктивний у соціально-економічному відношенні здоровий спосіб життя [1, с. 52]. Тому в структурі найбільш суттєвих напрямків удосконалення медичного та гігієнічного забезпечення сучасної вищої освіти визначальне місце належить діяльності, в центрі якої знаходяться проблеми щодо збереження та зміцнення здоров'я прийдешнього покоління, підвищення ефективності та якості організації навчально-виховного процесу і вільного часу, пошуку нових форм, методів і засобів впливу на процеси формування особистості, покращення характеристик стану здоров'я та адаптаційних можливостей організму [1, с. 54].

Студентський період життя є часом активного розвитку людини і, що не менш важливо, інтенсивним періодом її морфофункціонального, психофізіологічного, психологічного та соціального становлення, часом, протягом якого формується певний рівень соматичного і психічного здоров'я [6, с. 66].

Кількість факторів, що негативно впливають на здоров'я студентів, значна: матеріальні умови життя, незадовільна екологія, але найбільший внесок у погіршенні здоров'я студентів вносять хронічні психоемоційні стреси. Причини, що їх викликають, різноманітні, серед них: низька навчальна мотивація, невміння керувати вільним часом, навчальна

та/або особистісна неуспішність, інформаційне перевантаження, депривація природної потреби у фізичному русі, радості, любові та повазі; негативний вплив віртуальних контактів у соціальних мережах. Усі ці причини можуть мати спільне походження, пов'язане з характером управління навчально-професійною діяльністю студентів, недосконалого інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Хронічні навчальні стреси у процесі первинної професіоналізації студентів, у свою чергу, ведуть до розвитку хронічних захворювань, зниження імунітету, невротизації, порушення сну тощо [6, с. 70].

Науковці доводять, що провідною причиною погіршення здоров'я студентів є хронічні психоемоційні перевантаження, стреси при блокуванні природних механізмів саморегуляції (самокомпенсації стресів): рухової активності, емоційного самовираження, адекватної самооцінки, свободи вибору режиму діяльності (інтенсивності, темпу, послідовності), відсутності чітких перспектив подальшого працевлаштування та кар'єрного зростання.

В останні два десятиріччя, як відгук на проблеми здоров'я населення, система освіти висунула тезис про «здоров'яформуючу освіту» і «здоров'язберігаюче освітнє середовище» і відповідні педагогічні технології [5, с. 24-28].

Розробляється, удосконалюється і уточнюються концепції «здоров'яформуючої і здоров'язберігаючої освіти», як одного із провідних напрямків «безперервної освіти» населення – молодих людей і людей старшого віку. Суть цього напрямку полягає у тому, щоб процес освітньої діяльності людей не тільки був сприятливим для формування і зміцнення їх здоров'я, не тільки не ніс факторів ризику будь-яких захворювань, але був би орієнтованим на усвідомлення людьми цінностей здоров'я, здорового способу життя, на привиття відповідних навичок, стійких повсякденних звичок. Основне його завдання – розвиток у населення і педагогів компетентності в галузі формування, зміцнення і збереження індивідуального і суспільного здоров'я в найширшому його розумінні. Для цього розробляються відповідні педагогічні і освітні технології як медико-психолого-педагогічна система, що входить в зміст, методи навчання і виховання, які здійснюються в освітніх закладах [3, с. 105].

«Здоров'яформуючі освітні технології» – за визначенням Н. К. Смирнова, це всі ті психолого-педагогічні технології, програми, методи, які направлені на виховання у студентів культури здоров'я, особистих якостей, що сприяють його збереженню і зміцненню, формуванню уяви про здоров'я як цінності, мотивацією на ведення здорового способу життя. Здоров'язберігаючі технології реалізуються на основі особисто-орієнтованого підходу. Вони реалізуються на основі особистісно-розвиваючих ситуацій і відносяться до тих життєво-важливих факторів, завдяки яким студенти навчаються жити разом і ефективно взаємодіяти. Припускають активну участь самого

здоров'язберігаючої педагогіки у ЗВО має стати вирішення завдання збереження здоров'я студентів через навчання здоровому образу життя, культурі здоров'я. Незважаючи на велику кількість наукових публікацій з цієї проблеми, процес формування цінності здоров'я та мотивації здорового способу життя залишається недостатньо вивченим. У цьому зв'язку, безумовно, цінними є розробки еколого-педагогічних тренінгів, тренінгів психологічної безпеки, навчальних програм з психологічної екології особистості. На жаль, у цьому напрямку ще мало дослідженими залишаються питання ергономіки розумової праці, тайм-менеджменту (оптимізації розходів часу), культури навчання студента як суб'єкта навчального процесу [6, с. 35].

П'ятим напрямком здоров'язбереження у ЗВО повинен стати пошук педагогічних засобів формування культури навчально-професійної діяльності студента, його якості, ергономічності, раціональності, що повністю виключає можливість інформаційних переважень, низької навчальної мотивації. У випадку дотримання усіх напрямків діяльності у ЗВО здоров'я особистості доцільно характеризувати як педагогічну категорію, головний освітній продукт. Швидких результатів покращення здоров'я студентів через реалізацію зазначених напрямків діяльності очікувати не слід, тому що оптимізація емоційної, когнітивної сфери особистості впливає на стан нервової, імунної та ендокринної системи опосередковано, а часовий фактор отримання здоров'язберігаючого ефекту визначається об'єктивними характеристиками протікання фізіологічних процесів. Педагогічним результатом здоров'язбереження у ЗВО ми вважаємо позитивну динаміку особистісних ресурсів студентів: нервово-психічної саморегуляції, свідомого проектування власної навчально-професійної діяльності на основі цінності здоров'я; профілактику розвитку психогенних захворювань [6, с. 37].

Недостатнє впровадження сучасних здоров'яформуючих і здоров'язберігаючих освітніх технологій позначається в подальшому факторами ризику розповсюдження неінфекційних захворювань. Без протидії багатьом чинникам ризику їх негативний вплив на здоров'я в майбутньому проявляється ще сильніше. Зміна відношення до свого здоров'я кожного члена нашого суспільства на рівні національної ментальності дозволить досягти вагомих результатів у зниженні захворюваності.

Список використаних джерел

1. Грибан Г. П. Вплив фізичних вправ на розумову та інтелектуальну діяльність студентів. Житомир: Рута, 2008. 121 с.
2. Корчинський В. С. Стан здоров'я населення України і здоров'яформуюча освітня система. Нові технології навчання. 2011. №67. С. 18–21.
3. Котов Є. Рівень інтересу студентів до фізичного виховання і спорту. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному

суспільстві: зб. наук. праць. Луцьк, 2005. С. 250.

4. Матукова Г. Фізична культура як якість особистості. Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізич. культ. та спорту. Вип. 7. – Т. 2. Львів: НФВ «Українські технології», 2003. С. 255–258.
5. Мостова О. П. Заходи психогігієнічної корекції у структурі засобів сучасної профілактичної медицини та превентивної реабілітації: методологія використання і оздоровчий потенціал. Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. 2013. №3. С. 24–28.
6. Носко М. О. Формування здорового способу життя: навчальний посібник. Київ: Леся, 2013. 160 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Чичук В.М., канд. пед. наук,
доцент кафедри професійної освіти
та технологій за профілями
Ісламов Алімардан, студент II курсу
Халілов Усен, студент II курсу
Сулейманова Лачин, студентка II курсу
УДПУ ім. Павла Тичини

Анотація

У статті розглядається проблема використання мультимедійних технологій в навчальному процесі. Досліджується вплив мультимедіа на ефективність навчального процесу, вивчається застосування мультимедійних презентацій як продуктивного освітнього заходу.

Ключові слова

Мультимедійні технології, мультимедіа, комп'ютеризація, вища школа, навчальний процес.

Abstract

The article deals with the possibilities of applying multimedia technologies in the educational process. It considers the impact of multimedia on the effectiveness of the educational process. The use of presentations as a productive educational technique is also analyzed.

Keywords

Multimedia technologies, multimedia, computerization, higher school.

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства, необхідним є мультимедійні технології. Посилена увага науковців до мультимедійних технологій є наслідком того, що у XXI столітті інформація стала важливим стратегічним ресурсом. Україна, інтегруючись у світовий інформаційний простір, прагне підвищувати рівень інформаційної культури своїх громадян. Зростає важливість професійної підготовки та професійної компетентності педагога, що є не тільки гарантією успішного формування інформаційної культури молодого покоління, а й запорукою впровадження нових мультимедійних